

9. Sınıf DİKAB 2. Not: Din ve İslam (KASIM – OCAK)

1. Dinin Tanımı ve Kaynağı

- Çok geniş bir anlam dünyasına sahip olan din kelimesi, Kur'an-ı Kerim'de doksan iki yerde geçmektedir. Buna göre yaratıcı ve ibadet edilmeye layık tek varlık olan Allah'a (c.c.) bakan yönüyle **din**; hâkim olmak, itaat altına almak, kanun ve şeriat göndermek, hesaba çekmek, ceza-mükâfat vermek demektir. Yaratılmış kul açısından ise din; boyun eğmek, aczini anlamak, teslim olmak ve ibadet etmektir. (Bir ayet verip burada din hangi anlamda kullanılmıştır, diye sorulabilir)
- Yapılan tariflerin ortak yönleri dikkate alındığında din; Allah (c.c.) tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleriyle hayırlı olan şeylere sevk eden ilahî kurallar bütünü şeklinde tarif edilmektedir.
- **Vahiy** Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarını peygamberlerine ulaştırmasıdır. Peygamberler aldıkları bu vahiyleri insanlara hiç değiştirmeden tebliğ ederler. Peygamberlere Allah (c.c.) tarafından vahyedilenlerin tamamı dini oluşturur. Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberler İslam peygamberidirler. Çünkü bütün peygamberler insanları tevhid inancına çağırmışlardır.
- **Uluhiyyet:** İlahlık, tanrılık, ibadet edilen varlık ve mabut. İslam'a göre uluhiyyet makamı sadece Allah'a (c.c.) aittir.
- **Ubudiyyet:** Kulluk, itaat, boyun eğme, ibadet etme. Allah'ın (c.c.) rızasını elde edebilmek için emirlerini içtenlikle yerine getirip yasaklarından kaçınmak.

2. İnsanın Doğası ve Din

- Din duygusu, **fitri** (doğuştan gelen) bir özelliktir. İnanmak insanın doğuştan beraberinde getirdiği bir duygudur. Allah'ın (c.c.) emir ve yasakları insanın eğilim ve istidatlarına uygundur. Hz. Peygamberin "*Her doğan fitrat üzere doğar...*" hadisi de Allah'ın (c.c.), kullarını saf bir fitrat üzere yarattığını haber verir. **Fitrat**, canlıların yaratılıştan sahip olduğu özelliklerdir.
- **Haniflik** Allah'ın (c.c.) başlangıçtan itibaren insanlara bildirdiği, insanın tabiatına en uygun olan tevhid dinidir. Kur'an-ı Kerim'de haniflikle birlikte en çok adı geçen peygamber Hz. İbrahim'dir (a.s.). Hanif ise, Allah'ın emrettiği doğru yola girip o istikamette yaşayan kişidir.

3. İman ve İslam İlişkisi

- **İman**, kelime itibarıyla bir kimsenin **şüphe duymaksızın bir şeyi kabul etmesi**, doğrulaması, onaylaması ve tasdik etmesi anlamına gelir. Ayrıca güven vermek, güvenlikte olmak, içten ve yürekten inanmak gibi anlamları da vardır. **Dinî terim olarak iman**; Allah'ın (c.c.) bir ve tek olduğuna ihlasla (samimiyetle) inanıp Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini kabul etmek, onun Kur'an-ı Kerim aracılığıyla getirdiklerine inanmak ve bunlara teslim olmaktır. Bu inanca sahip kimseye mümin denir.
- **İslam** kelime olarak teslimiyet, itaat etmek, boyun eğmek, bağlanmak, barış ve esenlikte olmaktır. Dinî terim olarak ise Yüce Allah'a itaat etmek, Hz. Peygamber'in getirdiklerinin hepsini kalp ile tasdik edip dil ile söyleyerek Allah'ın (c.c.) emir ve yasakları doğrultusunda yaşamaktır.

- İslam âlimlerine göre iman ile İslam birbiriyle yakından ilişkili kavramlardır. Bu iki kavramın aynı şeyi belirttiğini savunanlar, iman ve İslam'ın birbirini tamamladığı ve her ikisinde de tasdik ve teslimiyetin esas olduğu görüşünden yola çıkarlar. İmanın İslam'dan, İslam'ın da imandan ayrı düşünülmemeyeceği bir gerçektir. **İman kalbin tasdik etmesi, İslam ise amel ve davranışlarla bu tasdikini eyleme taşınarak görünür kılınmasıdır. İman kalple gerçekleşen tasdiktir. İslam ise dil ile ikrar, itaat, boyun eğme ve teslimiyettir.**

4. İslam İnanç Esaslarının Özellikleri

- İslam'ın inanç esasları sade, açık ve anlaşılabilir mahiyettedir. İslam inanç esaslarında kapalılık ve anlaşılmazlık söz konusu değildir.
- İslam'ın temel kaynaklarında açık bir şekilde ortaya konulan inanç esasları dogmatik değildir. Çünkü dogma; belli bir konuda insanlar tarafından ileri sürülen bir görüşün sorgulanamaz bir gerçek olarak kabul edilmesidir. Oysa İslam inanç esasları insan ürünü değil, vahiy kaynaklıdır. İnanan insanlar baskı ve zorlama altında olmaksızın dine gönülden bağlanırlar.
- Akli ve iradesi sağlıklı işleyen her insan İslam inanç esaslarını kavramak ve kabul etmek için kimsenin aracılığına ihtiyaç duymaz.
- İslam inanç esaslarının benimsenmesinde kişilerin hür iradeleri ve tercihleri gerekir.
- İslam inanç esaslarındaki itidal ve denge ahirette kulun amelleri tartılırken de geçerlidir.
- **Esmâ-i Hüsnâ:** İsmi'nin çoğulu olan esmâ ile "güzel, en güzel" anlamındaki hüsnâ kelimelerinden oluşan esmâ-i hüsnâ (el-esmâ'ül-hüsnâ) terkihi ayet ve hadislerde Allah'a nispet edilen isimleri ifade eder. Allah'ın (c.c.) Kur'an'da geçen isimleri 100'den fazladır. Muhtelif hadislerde Allah'a (c.c.) nispet edilen başka isimler de mevcuttur. Ancak esmâ-i hüsnâ daha çok Allah'ın (c.c.) 99 ismi için kullanılır.